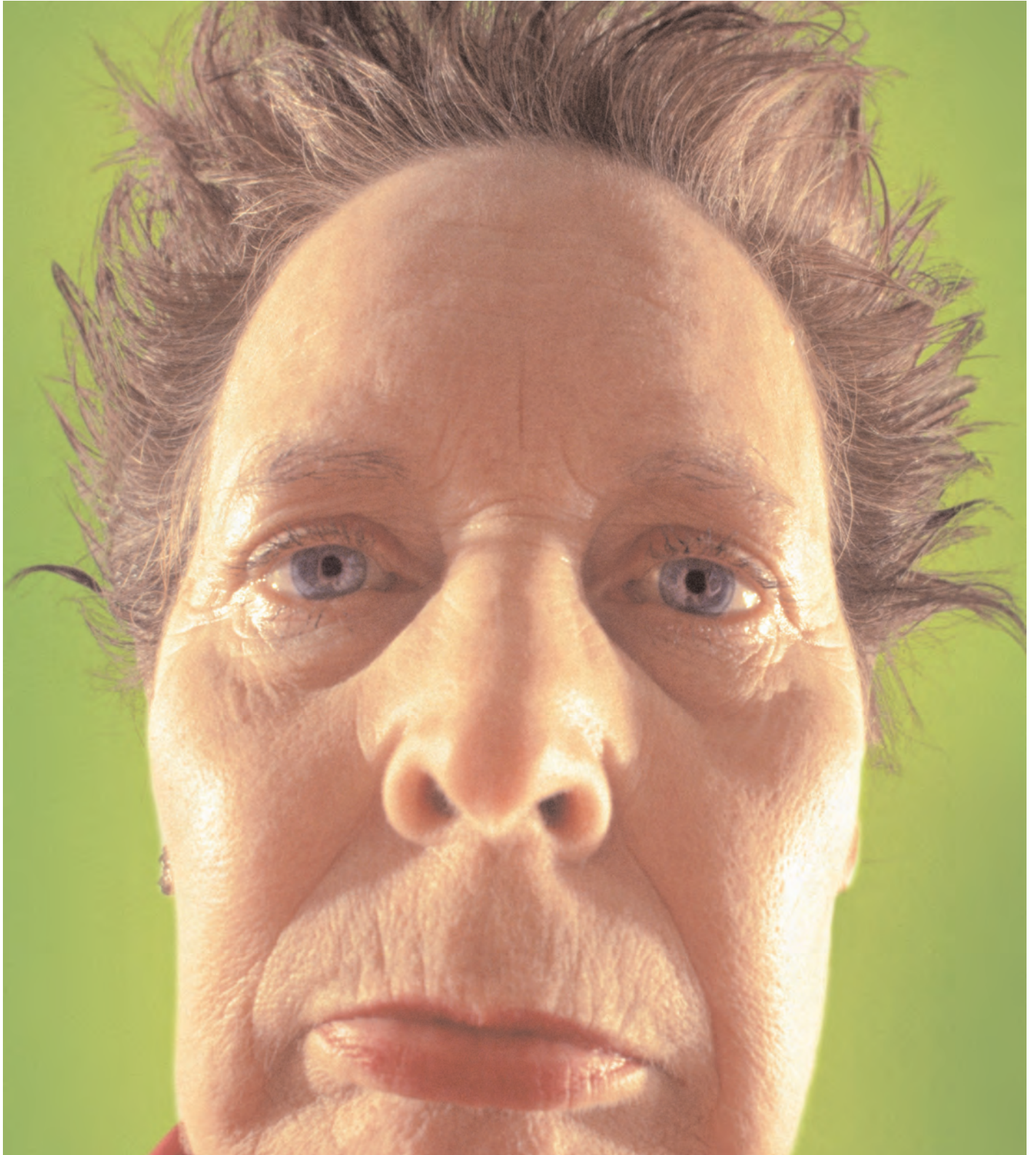

RetorikMagasinet

Ordkomik

Vad är roligt – och varför?

Bli minnesvärd

Att komma ihåg
och bli ihågkommen

Storytelling

Det berättande företaget

Konsten att få en god idé

Hur du blir kreativ

De satans muhammedanerna

I december 2005 publicerades en debattartikel, undertecknad av 12 av Danmarks främsta författare, bl.a. Carsten Jensen, Hanne Vibeke Holst och Klaus Rifbjerg. Artikeln publicerades samma dag, 15 december, både i danska *Politiken* och i svenska *Dagens Nyheter*. Ämnet var den ton, som den politiska retoriken om "utlänningar" hade nått, både från den danska regeringen – och inte minst dess stödparti, Pia Kjærsgaards Dansk Folkeparti – och i den offentliga debatten.

Författarna band ihop debatttonen med tonen i 30-talets Tyskland och uppmanade "alla anständiga" danskar att "säga ifrån" när tonen om och mot invandrare blir för polariserande, när man genom både lagar och språk diskriminerar invandrare, främst av muslimsk härkomst.

Reaktionerna var förutsägbara: det delade Danmark reagerade med antingen glädje – vänsterflygeln – eller irritation – som när Pia Kjærsgaard svarade att den debatten, de 12 författare var missnöjda med, minsann inte var värre än vad samma författare i årtal har utsatt Dansk Folkeparti för: "Jag känner mig både arg och sårad över de angrepp partiet och jag själv utsätts för – men jag gnäller inte, även när vi blir förhånade, trampade på och sett ner på."

Karikatyerna

Snart skulle dock Muhammedkarikatyerna ta över den mediala fokusen. Protesterna startade när först en delegation danska imamer tog en rundresa i den arabiska världen och när sedan 22 arabiska ambassadörer önskade ett möte med statsminister Anders Fogh Rasmussen, men blev avvisade med förklaringen "Det finns inget att diskutera".

Samtidigt som protesterna och bojkotterna mot allt danskt tog fart, rasade också den inhemska debatten. Företrädare för stora exportföretag, organisationer och – mest uppmärksammat – regeringspartiet Venstres tidigare ledare, fd utrikesminister Uffe Ellemann-Jensen, kritiserade regeringen och statsministern för bristen på diplomatisk förmåga. Och statsministern kontrade med att kalla alla kritiker för "svikare utan principer".

Danmark under angrepp

En söndag i början av februari hölls en demonstration i Köpenhamn med temat fred och försoning. Där har vi hämtat detta nummers talarstol, Carsten Jensens tal, som är mer konstaterande än egentligen propagerande. Men som ändå, trots den litterära prägel, rymmer samma kritik av den danska debatten, som han tidigare har framfört, varvat med den för skandinaver så förbluffande och omstörtande upplevelsen av att vara mål för den stora världens hat.

Dagen efter skrev Pia Kjærsgaard i sitt veckobrev under rubriken "Fienden innifrån har försatt Danmark i en okontrollerbar situation":

Danmark har en pistol mot tinningen. Vi måste skärpa oss! Nu är tiden för samling. Nu är tiden att samlas kring Nationen, att försvara våra värden och ta hand om Danmark och varandra.

Två förhållningssätt. Två helt olika stilar. Två helt olika universum?

Peter Ström-Søeberg

Talarstolen

De bränner ner min ambassad

Carsten Jensens tal vid demonstration i Köpenhamn, 5. februari 2006.

De bränner ner min ambassad. Men jag vill inte bo i ett land där jag behöver vara rädd för min granne, bara för att han har en annan hudfärg än jag, har en annan tro eller talar danska med brytning.

De förvandlar min flagga till aska.

Men jag vill inte bo i ett land som kan klara sig utan resten av världen.

De förbannar mitt lands namn.

Men jag vill inte bo i ett land som gärna ber den starke om ursäkt men som slår dövörat till när den svage talar. Jag vill inte leva i ett land där yttrandefriheten bara gäller busarna och krigshetsarna. Jag vill inte leva i ett land som i stället för att ägna sig åt självvrannsakan bara förnyar jakten på syndabockar.

Jag vill inte leva i ett land som betraktar 1,3 miljarder människor som representanter för en lägre stående kultur.

Jag vill inte leva i ett land som är i krig med en femtedel av mänskligheten.

Jag vill inte leva i ett land vars pass jag måste gömma undan då jag vågar mig ut på resa, och inte behöva hålla min hemhörighet hemlig för alla utom de mest pålitliga.

Jag vill inte leva i ett land som för att kunna älska sig självt måste inbilla sig att det är bättre än alla andra.

Jag vill inte leva i ett land där jag måste hålla till godo med en enda identitet, när världen har så många att erbjuda.

Jag vill inte leva i ett land som kallar sig kristet men där "min nästa" inte också är den som ligger främmande och blödande vid mina fötter.

Jag vill inte leva i ett land vars tolerans bara omfattar dem som liknar min egen spegelbild.

Jag vill inte leva i ett land som förskjuter mig om jag förälskar mig i fel person.

Jag vill inte leva i ett land som kallar mig demokratins fiende om jag blir oenig med min regering.

Jag vill inte leva i ett land där en varelse som går på två ben, har en tänkande hjärna och två, vidöppna ögon kallas ett "problem" snarare än "människa", bara för att den tillber en Gud jag inte känner igen.

De bränner ner min ambassad. De förvandlar min flagga till aska. De förbannar mitt lands namn.

Jag vill leva i ett land som kan älska sig självt utan att blunda för sina egna fel och andras fördelar.

Jag vill leva i ett land vars historia inte fungerar som klister under skorna utan som en utgångspunkt för djärva upptäcktsfärder.

Jag vill leva i ett land som vet att det inte är fullkomligt och som betraktar sina egna brister som en inbjudan till alla att vara med och förbättra saker och ting.

Jag vill leva i ett land som förstår att inlevelseförmåga, medkänsla, debattlust och nyfikenhet är de allra viktigaste utgångspunkterna.

Jag vill leva i Danmark, men inte ensam.

Jag vill leva tillsammans med er, oavsett vilka ni är, och jag behöver inte älska er allihop, och ni behöver inte älska mig, bara vi tillsammans erkänner att skillnaderna oss emellan inte är hot, att oenighet inte är sabotage, att konflikter är till för att lösas och inte för att bli allt värre i en spiral utan slut.

De bränner våra ambassader. De förvandlar vår flagga till aska. De förbannar vårt lands namn.

Jag vill leva i Danmark.

Översättning: © Ola Larsmo,
Dagens Nyheter